

כ' תמוז תשע"ו, 26.7.2016

צוות המומחים בנושא "שימוש בנתונים הנמדדים לאורך זמן כמקור מידע למדיניות ולתכניות חינוכיות"

קול קורא לסקירה בנושא אבטחת מידע ופרטיות בשימוש במאגרי מידע

היזמה למחקר יישומי בחינוך של האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים הקימה צוות מומחים העוסק בנושא 'שימוש בנתונים הנמדדים לאורך זמן כמקור מידע למדיניות ולתכניות חינוכיות'.

חברי הצוות

פרופ' לאה אחדות – המרכז האקדמי רופין ומכון ון ליר בירושלים (יו"ר); פרופ' מיכל בלר, מכללת לוינסקי לחינוך; מר נעם זוסמן, בנק ישראל; פרופ' טל ז'רסקי, אוניברסיטת חיפה; ד"ר איריס טבק, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב; פרופ' אורלי מנור, האוניברסיטה העברית והדסה.

מרכז הצוות: עודד בושריאן oded.education@academy.ac.il

מידע נוסף על היזמה למחקר יישומי בחינוך אפשר לקרוא באתר היזמה: <http://education.academy.ac.il/>

מידע על הצוות מופיע בלשונית: <http://education.academy.ac.il/hebrew/ActionArea.aspx?AreaID=26>

הצוות, באמצעות האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים, מזמין סקירה שתסכם הן את הסיכונים הקיימים – זליגת מידע, חשיפת זהות ומידע אישי בשימוש במאגרי מידע, הצלבת מידע בין מאגרים שונים – והן את חזית המדע בסוגיה של פתרונות טכנולוגיים למזעור סיכונים אלה. ייתכן שהסקירה תועמד לרשות הציבור באמצעות המרשתת, בשם המחבר ובאחריותו.

בשנים האחרונות גברה בישראל המודעות ליתרונות הגלומים בנתוני אורך כבסיס לקביעת מדיניות ולמחקר באיכות גבוהה בהיבטים שונים של מערכת החינוך. במקביל גבר גם הביקוש לנתוני אורך ולשימוש בהם, מתוך הבנה שרכישת השכלה היא תהליך דינמי, רב-ממדי ומתמשך ושתהליך זה מושפע מהחלטות המתקבלות בנקודות זמן שונות על ידי אנשי חינוך, הורים, תלמידים ואחרים. מעקב על פני זמן אחר אותם פרטים עשוי להעמיק את ההבנה של תהליכים הקשורים לרכישת השכלה ושל קשרים סיבתיים בין משתנים שונים.

לצד היתרונות לקידום המחקר, המדיניות והמעשה בחינוך, השימוש במאגרי מידע מעלה סוגיות הקשורות לזכויות הפרט ואבטחת מידע. לסקירה שתי מטרות עיקריות:

הראשונה היא להבין את טכנולוגיית מאגרי המידע הנפוצים היום; את מידת הפגיעות שלהם לזליגת מידע, במיוחד כאשר ניתנת גישה לאנשים מחוץ לארגון (כמו למשל לחוקרים), ואת מידת הפגיעות לחשיפת זהותם של האנשים שנתונים מופיעים במאגר.

המטרה השנייה היא להבין את מרחב האסטרטגיות הקיימות היום שמטרתן למזער את מידת הפגיעות ולהגן מפני זליגת מידע ופגיעה בזכויות הפרט, תוך כדי ביצוע עיבוד מידע אפקטיבי.

להלן פירוט המידע המבוקש:

א. מבנה, פורמט נתונים ואפשרויות אחזור מידע בבסיסי הנתונים הנפוצים ביותר כיום. מידת ההתאמה

בפורמט הנתונים בין בסיסי נתונים שונים (האפשרות לשלב מידע בין בסיסי נתונים שונים).

ב. סקירה של סכנות באבטחת מידע:

i. אילו איומים קיימים לזליגת הנתונים מהמאגר אם ניתנת גישה לאנשים מחוץ לארגון?

ii. אילו איומים קיימים לזליגת זהותם של אנשים שפרטים עליהם קיימים במאגר אם ניתנת גישה

לנתונים, גם אם המאגר אינו כולל פרטים מזהים (למשל, על ידי הצלבה בין מאגרים חסויים ומאגרים ציבוריים)?

iii. אילו סוגים של התקפות על המידע אפשריים? האם יש כיום יכולת אמיתית להעריך את היקף

האיומים מלכתחילה?

ג. אסטרטגיות לאבטחת מידע ושמירה על זכויות הפרט:

i. אילו אמצעים קיימים למתן גישה מלאה או חלקית למאגרים ולמידע המצוי בהם, תוך שמירה

מפני זליגת מידע?

ii. אילו אמצעים קיימים כדי לאפשר שימוש במידע במאגרים (לרבות עיבוד כולל של המידע המצוי

בהם) ללא חשיפת זהותם של האנשים שפרטיהם מצויים במאגר (למשל de-identification and re-

identification או הכנסת מידע עם "רעש" כדי למסך פרטים מדויקים)?

iii. כיצד משפיע השימוש באמצעים אלו על רמת המהימנות והדיוק של מחקרים וממצאים שינבעו

מהשימוש בכלים אלו?

iv. מה העלויות וההשלכות האחרות של השימוש באמצעים אלו?

לכל סעיפים אלו יש להתייחס גם בהקשר של מיזוג מידע ממספר מאגרים מארגונים שונים.

הסקירה עוסקת בחזית המדע הטכנולוגי ומיועדת לקהל קוראים שאינו בעל רקע טכנולוגי. לכן חשוב שהסקירה תיכתב בשפה המובנת לקהל זה. למשל, חשוב שהסקירה תכלול הגדרות של מונחים ואמצעים טכנולוגיים שבהם היא דנה, ותסביר תהליכים ופתרונות טכנולוגיים באופן שאינו דורש ידע טכנולוגי קודם.

נוהל ביצוע הסקירות

1. הצעות מקדמיות (עד 1,000 מילים, בעברית) יש להגיש עד 16.8.2016. ההצעה תכלול:
 - א. קורות חיים של מגיש ההצעה, לרבות פירוט ניסיון קודם בעבודה עם מסדי נתונים ועם גופים ציבוריים.
 - ב. תיאור התהליך של הכנת הסקירה ודוגמה של פורמט הסקירה לפחות עבור מאגר נתונים אחד.
 - ג. דוגמת כתיבה באורך שאינו עולה על עמוד ואשר תדגים את יכולתו של הכותב להציג מידע טכני מורכב באופן שנהיר לקהל קוראים שאינו בעל רקע בטכנולוגיה.

חברים מצוות המומחים הם שישפטו את ההצעות המקדמיות; ייתכן שייעזרו במומחים חיצוניים. היזמה שומרת לעצמה את הזכות לא להשתמש אף לא באחת מן ההצעות המקדמיות שתוגשנה. כן היא עשויה לבקש שינוי דגשים, תוספות או שילוב הצעות שונות לקראת קבלת מתווה סקירה שאותה תהיה מעוניינת לממן. הצוות יפרסם את החלטותיו בעניין ההצעות המקדמיות עד יום 30.8.2016.
2. הסקירה תיכתב בעברית, גופן דוד בגודל 12 נקודות וגופן TNR בגודל 11 נקודות ישמשו לכתיבה העברית והאנגלית, בהתאמה. הרווח בין שורות יהיה של שורה וחצי, ובין פסקות – של שתי שורות. המחבר ימסור את טיוטת הסקירה (אלקטרונית) לא יאוחר משניים עשר שבועות לאחר שהצוות יודיע על אישור ההתקשרות עם כותב הסקירה.
3. בנוסף תכלול הסקירה תקצירים (של עד 800 מילים) בעברית ובאנגלית.
4. טיוטת הסקירה תוגש לבחינת הצוות. בתוך כשבועיים מיום הגשת הטיוטה יקבל המחבר הערות ובקשות לתיקונים. על המחבר להגיש את הסקירה המתוקנת לא יאוחר מחודש לאחר קבלה (אלקטרונית) של ההנחיות לתיקונים.
5. לאחר שיאושר כי הכותב מילא אחר הנדרש בהערות, תשמש הסקירה המתוקנת את הצוות בדיוניו. הצוות עשוי להחליט על הנגשת הסקירה גם לציבור הרחב, באמצעות המרשתת, או לצרפה כנספח למסמך המסכם שיכתוב לקראת סיום עבודתו. זכויות היוצרים על המסמך יהיו שייכות לאקדמיה הלאומית הישראלית למדעים. מחבר הסקירה יורשה לעשות בה שימוש בפרסומים מדעיים, כמקובל.

6. אם הצוות יבחר שלא להנגיש את הסקירה לציבור, יותר למחבר לעשות בה שימוש, ואזכור שם היזמה יהיה כפוף לאישור מפורש וכתוב של הצוות. אם הצוות יקיים יום עיון או סדנה ויבקש מהמחבר להציג את עבודתו, ימלא המחבר אחר בקשת הצוות.

7. ההתקשרות בשם היזמה תיעשה על ידי האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים. היזמה תשלם סכום של 25,000 ש"ח תמורת הסקירה: 50% מהסכום ישולמו כשהצוות יאשר שקיבל את טיוטת הסקירה לשביעות רצונו, והיתרה תשולם עם אישור הצוות וועדת ההיגוי של היזמה שהייתה התייחסות מלאה להערות הצוות/ העמיתים ושהתקבל נוסח מתוקן וערוך לשביעות רצונם של חברי הצוות והוועדה.

את ההצעות המקדמיות יש לשלוח אלקטרונית אל:

oded.education@academy.ac.il בושריאן, עודד